

जीवनवारी आरोग्य योजना - १९९७

वार्षिकदृष्ट्या पुर्वल बटकातील तथा कारिदरेवेवलील रुग्णा (Below Poverty Line) हृदयविकार, मूत्रपिंडविकार व मेंदू व मज्जासंस्था विकार या आजारावर अतिविशेषतः सेवा सार्वजनिक व काजगी रुग्णालयांत वैद्यकीय सुविधा असणाऱ्या रुग्णालयात या आजारावर उपलब्ध असणाऱ्या महानगरातील औपचारिकाची उपलब्धता जाहीर करत व महानगरपालिकांच्या रुग्णालयात अतिरिक्त केवळ मुंबई/पुणे यासारख्या महानगरपालिका क्षेत्रात असणाऱ्या रुग्णांची रुग्णालयात असल्याने या रुग्णालयात उपलब्ध असणाऱ्या अतिवर्षिक बाबींच हे रुग्ण विचारही करू शकत नाही, ही आज विचारात घेऊन वार्षिकदृष्ट्या पुर्वल बटकातील तथा कारिदरेवेवलील रुग्णां हृदयविकार, मूत्रपिंड विकार, मेंदू व मज्जासंस्था विकार या सारख्या गंभीर आजारांवरील शस्त्रक्रियांसाठी प्रतिवर्षांत सार्वजनिक/महानगरपालिका रुग्णालयात रुग्ण ५०,०००/- च्या कालावधीत अर्धसहाय्य करण्यास मंजूरी दिली होती. ती आता रु. ७०,०००/- पर्यंत वाढविण्यात आली आहे.

जीवनवारी आरोग्य योजनेतर्गत हृदयविकार, मूत्रपिंडरुपय शस्त्रक्रिया व मेंदू/मज्जासंस्था विकार या आजारांवरील शस्त्रक्रियांचा दर रु. ७०,०००/- पेक्षा जास्त चार्ज वेणू-या प्रकारचा मान्यता देण्यासाठी सल्लामने मुंबई व मुंबई अतिरिक्त रुग्णालय स्तरावर जालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यास मान्यता दिली आहे.

मुंबई महाराष्ट्र -

१)	महानगरपालिका, आरोग्य सेवा, मुंबई	अध्यक्ष
२)	संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई,	सदस्य
३)	अविष्कारक शर ज.जी.समूह रुग्णालय, मुंबई,	सदस्य

रुग्णालय स्तरावर -

१)	संबंधित रुग्णालयाचे अविष्कारक,	अध्यक्ष
२)	संबंधित उपसंचालक, आरोग्यसेवा	सदस्य
३)	कार्डिओ थॉरासिकल सर्जरी सर्जन	सदस्य
४)	रुग्णालयात कार्यरत असलेला न्युरोलॉजिस्ट	सदस्य
५)	रुग्णालयात कार्यरत असलेला कार्डियोलॉजिस्ट	सदस्य

या रुग्णालयात अविष्कारक कार्यरत असतील तेच संबंधित उपसंचालक, आरोग्य सेवा यांच्या अध्यक्षतेखालील समिती मान्यता देण्यास स्वतः राहिल.

राज्यातील व मुंबई महाराष्ट्र हृदय शस्त्रक्रिया, मूत्रपिंडरुपय शस्त्रक्रिया, मेंदू व मज्जासंस्थेच्या विकारांवर उपचार करण्यासाठी जालील रुग्णालयांचा सदर योजनेखाली मान्यता देण्यात आलेली आहे.

९. ही प्रतिपूर्ती साक्ष्यसामुग्री जीवसे पुरविणे याद्वारे करण्यात येईल. तथापि याबाबतची कार्यपद्धती निश्चित करपर्यंत ही प्रतिपूर्ती प्रत्यक्ष चर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या स्वरूपात करण्यात येईल.

१०. यासाठी प्रत्येक तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला प्रत्येकी रुपये २.५० लाख इतकी रक्कम अग्रिम स्वरूपात देण्यात येईल. या अग्रिमाच्या नव्याने आवश्यक तेवढ्या तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला संबंधित सध्या प्राविष्टरी समितीच्या सावर करून पुढील रुपये २.५० लाख इतक्या रकमेची मागणी करत झालेला व सध्या प्राविष्टरी समिती त्या ठाण्याला पूर्वी केलेल्या तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला यातून हे पुढील अग्रिम देऊ झालेला, अशा प्रकारचे अग्रिम देण्यासाठी प्रत्येक तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला संबंधित सध्या प्राविष्टरी समितीच्या वेळीस होणा-या नोपत तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला यातून आवश्यक तेवढी रक्कम त्यांच्याकडे तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला देऊन आवश्यक तेवढी रक्कम त्यांच्याकडे तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला देऊन देण्यात येईल. मार्गदर्शक तत्व क्र.४ मध्ये नमूद केलेल्याप्रमाणे जिल्हा हाताळिलेल्या मागणी निवारात्मक कार्यवाहीसाठी जाणगी ठाण्याला देऊन केलेल्या चर्चाची प्रतिपूर्ती ही या रकमेतून विभागीय तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला देण्यात येईल.

११. या नोपत तालुका/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला देण्यात येणा-या (Disposable) व धोरणाच्या योग्य तो हिशोब ठेवण्याचे वजन संबंधित ठाण्याला/महानगरपालिका/ग्राम निर्वहण ठाण्याला देण्यात येईल.

जीवनदायी योजना अंतर्गत मान्यता दिलेली रुग्णालये

अ.क्र.	संस्थेचे नाव	आकार	संपर्क अधिकारी	दूरध्वनी क्रमांक
१)	बी.जे. हॉस्पिटल, मुंबई	हृदयराक्षीक्या, मूत्रपिंडरोग राक्षीक्या, मज्जासंस्था राक्षीक्या सुविधा	उपसंचालक आरोग्यसेवा, मुंबई	२६२२०३१ २६२२०३२
२)	जसलोक हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
३)	पी.डी.हिंदुजा हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
४)	इरोलमनवास हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
५)	बी.बी.के.डी हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
६)	बेन्गाला हिल हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
७)	नामावटी हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
८)	मिलावटी हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
९)	जे.जे. हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
१०)	के.ई.एम. हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
११)	नामावटी हॉस्पिटल, मुंबई.	—	—	
१२)	सायन हॉस्पिटल, मुंबई.	हृदयराक्षीक्या, मूत्रपिंडरोग राक्षीक्या, मज्जासंस्था राक्षीक्या सुविधा	—	
१३)	सी.पी.आर. सामान्य रुग्णालय, कोल्हापूर.	हृदयराक्षीक्या	उपसंचालक, आरोग्यसेवा कोल्हापूर, मंडळ, कोल्हापूर	०२३१ ६५५९०१/ ६५१११७ ६५५५६१
१४)	वानसे हॉस्पिटल, मिरज, जि.सांगली	हृदयराक्षीक्या, मूत्रपिंडरोग राक्षीक्या, मज्जासंस्था राक्षीक्या सुविधा	—	६०५२३०० (०)
१५)	दरो रुग्णालय, अंध, पुणे.	हृदयराक्षीक्या	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	
१६)	विनयदा हॉस्पिटल, पुणे	हृदयराक्षीक्या, मूत्रपिंडरोग राक्षीक्या, मज्जासंस्था राक्षीक्या सुविधा	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	

जीवनदायी आरोग्य योजनेतर्गत मोफत वैद्यकीय मदत देण्याबाबतचे नियम व कार्यपद्धती

या योजनेला, जीवनदायी आरोग्य योजना, १९९७ असे म्हणण्यात आले व ती संपूर्ण महाराष्ट्रातील वारिष्ठवरेणेव्हालील रुग्णांना विनांक ११.१०.१९९७ पासून लागू करण्यात आली आहे.

२. वारिष्ठवरेणेव्हालील महाराष्ट्रातील रहिवासी याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासनाने सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतर्गत, ज्या कुटुंबांना पिचडी किंवा पब्लिक वितरीत केलेली जसेल त्या कुटुंबातील व्यक्तींना अर्थात अन्य प्रकारे त्यांची व्याख्या ठरविली असेल असा कुटुंबातील व्यक्तींना आहे. विवक्ष्या किंवा पब्लिक वितरण अंतर्गत येईपर्यंत रुग्णाचे सर्वसाधारण निवासस्थान असलेल्या तासुन्याच्या तासुन्य संघाधिकारी/तहसिलदार/गटविकास अधिकारी यांनी संबंधित व्यक्ती वारिष्ठवरेणेव्हाली असल्याबाबतचे दिलेले प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्यावर घेतले.

३. जर नमुद केलेल्या आजारातील हस्तक्षेप उपचार फक्त शासकीय/महानगरपालिका रुग्णालये व शासन निर्देशित खाजगी ट्रस्ट रुग्णालयात करण्यात येतील. या योजनेनुसार सक्षम प्राधिकारी समितीने ठरविलेल्या रुग्णालयातच त्या रुग्णावर मोफत उपचार करण्यात येतील.

४. मोफत वैद्यकीय उपचारासाठी करण्यात येण-या विमतीची व रुग्णांची प्राथमिक तपासणी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा सत्य चिकित्सक व जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील तिसऱ्या करतील. असा निदानात्मक तपासणीसाठी, जिल्हा सामान्य रुग्णालयात आवश्यक ती सुविधा उपलब्ध नसल्यास जिल्हा सत्य चिकित्सक त्या रुग्णास जिल्हा स्तरावरील खाजगी किंवा शासन सहायित स्वयंसेवी संस्थेने चालविलेल्या रुग्णालयातच संदर्भित करतील.

५. जिल्हा सत्यचिकित्सकांकडून प्राथमिक तपासणी करून जर नमुद केलेल्या आजारावरील मोफत हस्तक्षेप/उपचारासाठी पात्र ठरविलेल्या रुग्णांना विभागीय स्तरावर स्वागत करण्यात आलेल्या सक्षम प्राधिकारी समितीकडे कुठल्या रुग्णालयात मोफत हस्तक्षेपसाठी/उपचारासाठी पाठविण्यात येणे, हे ठरविण्यासाठी पाठविण्यात येईल. काही प्रकारची रुग्ण वेद सक्षम प्राधिकारी समितीकडे किंवा शासकीय/महानगरपालिका रुग्णालयाकडे किंवा शासन निर्देशित खाजगी रुग्णालयाकडे तो रुग्ण वारिष्ठवरेणेव्हाली असल्याच्या विहित पुराव्यासह हस्तक्षेपसाठी/उपचारासाठी पाठविले. सक्षम प्राधिकारी समिती या रुग्णालयाकडे वेद येण-या रुग्णावर उपचाराची व्यवस्था करण्याची सूचना देतील.

६. सक्षम प्राधिकारी समितीने पाठविलेल्या रुग्णावर किंवा अपरिहार्य व रुग्णाच्या जीवीतास धोका असलेल्या परिस्थितीत, पुढाव्या रुग्णाचे वेद शासकीय/महानगरपालिका/शासन निर्देशित रुग्णालयाकडे हस्तक्षेपसाठी/उपचारासाठी वेद संपूर्ण सावल्यास त्याच्यावर आवश्यक ते उपचार करण्यात संबंधित रुग्णालयात मुक्त राहिल. तथापि जशा रुग्णाची आवश्यक ती माहिती सक्षम प्राधिकारी समितीत स्वरित येणे संबंधित रुग्णालयास वेदनावरक राहिल.

७. सक्षम प्राधिकारी समितीने हस्तक्षेपसाठी/उपचारासाठी संदर्भित केलेल्या रुग्णावर आवश्यक ती हस्तक्षेप करण्यात सक्षम व आवश्यकतेनुसार तात्काळ करणे, त्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल सक्षम प्राधिकारी समितीकडे स्वरित पाठविणे संबंधित रुग्णालयावर वेदनारक राहिल.

८. असा मोफत हस्तक्षेप/उपचार केलेल्या रुग्णावर करण्यात आलेल्या चर्चाची संपूर्ण प्रतिपूर्ती प्रत्येक प्रकारची जास्त जास्त रुपये ७०,०००/- च्या मर्यादित शासनाकडून करण्यात येईल.

१७)	डी. इनामदार हार्ट हॉस्पिटल, पुणे.	हृदयशास्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	२०५२३०० (०)
१८)	इन्स्टिट्यूट ऑफ दुरोसोर्जी, पुणे.	यूरॉपियन शस्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	
१९)	अथिनी हॉस्पिटल, सोलापूर.	हृदयशास्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	
२०)	रवी हॉस फिजिक्स, पुणे.	हृदयशास्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, पुणे मंडळ, पुणे	
२१)	के.जी. देशपांडे मेमोरियल सेंटर, नागपूर.	हृदयशास्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, नागपूर मंडळ, नागपूर	५३५२४२/ ५३२९३३
२२)	सुपर स्पेशलिटी हॉस्पिटल, नागपूर.	हृदयशास्त्रीक्रिया	—	
२३)	कमलानंदन बंगला हॉस्पिटल, औरंगाबाद.	हृदयशास्त्रीक्रिया, यूरॉपियन शस्त्रीक्रिया	उपसंचालक, आरोग्यसेवा, औरंगाबाद मंडळ, औरंगाबाद.	०२४० ३३२३५७/ ३४३३४
२४)	काळबाबि हार्ट सेंटर चेंस्ट सर्जरी हॉस्पिटल, औरंगाबाद.	हृदयशास्त्रीक्रिया	—	

वरील शासकिय/निमशासकिय व खाजगी रुग्णालयांनी खालील जागीवरील तत्वांनुसार उपचार करणे आवश्यक राहिल.

१) महासंचालक आरोग्य सेवा, मुंबई यांच्या विपतरतीने पारितोष्य देण्यातील संबंधित केलेले रुग्ण या योजनेस याग आहेत.

२) मुंबई महाराष्ट्र प्रमुख सुपर स्पेशलिटी सुविधा असण-या खाजगी/वर्गवाय रुग्णालयांना जिवनवायी आरोग्य योजने अंतर्गत करण्यात येण-या शासकियेसाठी ७०,०००/- च्या वार्षिक मर्यादा अनुदान वासनाकडून उपलब्ध करण्यात येईल. याचाचरा जावा वर्ष संबंधित रुग्णालयांना सोसावा लागेल.

३) शासनाकडून प्रत्येक खाजगी रुग्णालयांना किमान धरमला ५ मरुक्रिया करणे अपेक्षित आहे.

सर्व योजनांतर्गत रुग्णालयांना अनुदान संधारण आरोग्य सेवा, मुंबई यांचे मार्फत पुरविण्यात येत होते. शासनाने ही योजना सध्यात यत्नशीलपणे राबविण्यासाठी अधिकाराचे विकेंद्रीकरण करून मुंबई महाराष्ट्र रुग्णालयांना अनुदान, वेळेवर उपलब्ध होण्यासाठी व अनुदाना अभावी गरीब रुग्णांचे कष्टक्रिया लांबवीवर पडू नये म्हणून अधिष्ठाता जे.जे. रुग्णालय, मुंबई यांना अनुदान उपलब्ध करून देण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात आले आहे. तसेच शासनातील इतर विभागीय स्तरावर उपसंचालक आरोग्य सेवा यांना प्राधिकृत करण्यात आले आहे.

जीवनवादी आरोग्य योजनाची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याच्या संदर्भात येथील अद्यक्षीकर यात करण्यासाठी विभागीय स्तरावर जालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यास शासनाची मान्यता दिली आहे.

कोल्हापूर

- १) उपसंचालक, आरोग्य सेवा, कोल्हापूर मंडळ, कोल्हापूर (अध्यक्ष)
- २) सहायक संचालक व सहायक संचालक
- ३) सहायक संचालक
- ४) फिजिशियन
- ५) जिल्हा सहायक संचालक, कोल्हापूर (सदस्य सचिव)

पुणे

- १) उपसंचालक, आरोग्य सेवा, पुणे मंडळ, पुणे (अध्यक्ष)
- २) प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा विभाग (Cardiology Department)
- ३) प्राध्यापक, हृदयसहायक चिकित्सा विभाग (C.V.T.S.)
- ४) प्राध्यापक, नेफ्रोलॉजी विभाग
- ५) वैद्यकीय अधिकारी, सधुन रुग्णालय, पुणे (सदस्य सचिव)

औरंगाबाद

- १) उपसंचालक, आरोग्य सेवा, औरंगाबाद मंडळ, औरंगाबाद (अध्यक्ष)
- २) प्राध्यापक, मेडिसीन (उपलब्धतेनुसार)
- ३) प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा विभाग (उपलब्धतेनुसार)
- ४) प्राध्यापक, हृदयसहायक चिकित्सा विभाग (उपलब्धतेनुसार)
- ५) प्राध्यापक, नेफ्रोलॉजी (उपलब्धतेनुसार)
- ६) वैद्यकीय अधिकारी, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद (सदस्य सचिव)

नागपूर

- १) उपसंचालक, आरोग्य सेवा, नागपूर मंडळ, नागपूर (अध्यक्ष)
- २) प्राध्यापक, हृदय सहायक चिकित्सा विभाग (C.V.T.S.) (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)
- ३) प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा (Cardiology Department) (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)
- ४) प्राध्यापक, नेफ्रोलॉजी विभाग (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)
- ५) प्राध्यापक, मेडिसीन, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर
- ६) वैद्यकीय अधिकारी, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर (सदस्य सचिव)

अकोला/नाशिक/लातूर परिसर

- १) उपसंचालक, आरोग्य सेवा, परिसर (अध्यक्ष)
- २) फिजिशियन
- ३) कार्डिओलॉजिस्ट (उपलब्धतेनुसार)
- ४) नेफ्रोलॉजी (उपलब्धतेनुसार)
- ५) जिल्हा सहायक संचालक (सदस्य सचिव)

वरील विभागीय स्तरावरील समिती त्यांच्याकडे आलेल्या प्रकरणांची तपासणी करून विविध हस्तक्षेपाकरीत जाकारण्यात येणारे दर विचारात घेऊन अनुदानास मान्यता देईल.